

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу

Литвиненка Олега Борисовича

«Формування крони та продуктивність імунних сортів яблуні в умовах

Правобережного Лісостепу України»,

подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю

203 Садівництво та виноградарство

галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство

Актуальність дослідження. Кліматичні зміни та зростання впливу біотичних і абіотичних стресових факторів істотно ускладнюють функціонування промислового плодівництва. Захист насаджень яблуні від грибкових хвороб, зокрема парші та борошнистої роси, відзначається високою інтенсивністю та передбачає багаторазове застосування фунгіцидів, що пов'язано зі значним інфекційним навантаженням і сприятливими умовами для розвитку патогенів.

Водночас упродовж останніх десятиліть в Україні та світі спостерігається стійка тенденція до зростання попиту на натуральну, високоякісну та екологічно безпечну продукцію рослинного походження, яка відповідає сучасним вимогам здорового харчування.

За таких умов виникає потреба у переході на стале вирощування яблуні, що забезпечуватиме отримання екологічно чистої продукції та високої продуктивності. Одним із ефективних шляхів впровадження екологічно безпечних технологій є використання імунних і високостійких до хвороб сортів.

Вважаю, що тема дисертаційної роботи є актуальною, адже, в ній наведено теоретичне узагальнення і нове технологічне вирішення наукової задачі з встановлення перспективних імунних сортів яблуні зимового строку досягання залежно від форми крони з метою впровадження у виробництво в певних екологічних умовах.

Дисертаційну роботу виконано у 2023-2025рр. за тематичним планом Уманського національного університету садівництва «Удосконалення

існуючих і розробка нових технологій вирощування садивного матеріалу, плодів, ягід та винограду в Правобережному Лісостепу України» (ДР №0111U001928).

Тема дисертаційної роботи, об'єкт та предмет дослідження, її зміст, положення та висновки повністю відповідають спеціальності 203 «Садівництво та виноградарство».

Ступінь наукової обґрунтованості результатів, сформульованих в роботі, їх новизна. Вперше вивчено біологічні особливості та продуктивності імунних сортів яблуні залежно від типу формування крони для виявлення їхнього адаптивного потенціалу та оптимізації агротехнічних заходів в умовах Правобережного Лісостепу України.

Отримані автором результати є новими, достовірними, чітко сформульованими та належним чином обґрунтованими.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів. Наукова новизна одержаних результатів полягає у виявленні загальних закономірностей ростових процесів та формуванні продуктивності дерев яблуні імунних сортів залежно від типу крони в умовах Правобережного Лісостепу України; поглибленні фундаментальних знань з анатомічної будови вегетативних і генеративних утворень імунних сортів яблуні, архітекtonіки дерев залежно від форми крони. В умовах Правобережного Лісостепу досліджено фотосинтетичну продуктивність, адаптивний та продукційний потенціал імунних сортів яблуні. Визначено економічну ефективність формування різних типів крони для вирощування імунних сортів яблуні Флоріна, Моді та Ред Топаз в умовах Правобережного Лісостепу України.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані результати досліджень біологічних особливостей та продуктивності імунних сортів яблуні залежно від типу формування крони впроваджено в господарствах садівничого спрямування Черкаської та Вінницької областей, а також використовуються в навчальному процесі Уманського національного

університету.

Теоретичне значення і практична цінність дисертаційної роботи не викликає сумнівів.

Оцінка змісту дисертації. За змістом дисертація має всі необхідні розділи з послідовним викладенням основних результатів дослідження. Розділи підкріплені логічними і чіткими висновками. Отримані дані обґрунтовані економічною ефективністю та представлені у змістовних висновках та рекомендаціях для промислового виробництва щодо продуктивності імунних сортів яблуні залежно від форми крони в Правобережному Лісостепу України.

Повнота викладу результатів в опублікованих працях. За матеріалами дисертації опубліковано 11 наукових праць, з них три – у фахових виданнях, і восьми тезах доповідей на наукових та науково-практичних конференціях. Основні результати проведеного дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри плодівництва і виноградарства.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційну роботу викладено на 161 сторінці, в тому числі, 134 – основного тексту. Робота містить вступ, шість розділів, висновки та рекомендації виробництву, 25 таблиць, 27 рисунків та два додатки. Список джерел літератури нараховує 207 найменувань, з яких 140 – латиницею.

Мова написання дисертації українська з дотриманням наукового стилю викладу результатів дослідження. Характеризується цілісністю та логічною послідовністю викладення матеріалу.

5. Відсутність порушення академічної доброчесності.

Дисертаційна робота є самостійною та оригінальною науковою працею, у якій сформульовані положення, висновки та рекомендації отримані автором особисто. При перевірці тексту роботи і наукових публікацій здобувача, не виявлено фактів академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації чи інших порушень етичних норм. Представлена

наукова робота повністю відповідає стандартам академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи.

Оцінюючи позитивно дисертаційну роботу, необхідно вказати на дискусійні положення та зауваження:

1. Перед основним текстом дисертації відсутня анотація українською та англійською мовами.
2. В розділі 1. (огляд літератури) пересічно по тексту зустрічається вживання назв сортів та форм крони латиницею.
3. В підпункті 2.5. «Методика і методи проведення досліджень» вказано, що освітленість крони дерев яблуні виражали у відсотках, натомість в результативній частині дисертації у таблиці 4.1 (С. 69) значення показника виражено в тис. люксів.
4. В методичному розділі варто вказати спосіб розміщення облікових ділянок. Наприклад, рендомізований чи блоковий рендомізований?
5. Оформлення списку використаних джерел літератури не відповідає вимогам ДСТУ 8302:2015.
6. У додатках відсутній список публікацій здобувача за темою дисертації та акти впровадження результатів досліджень у виробництво.

Проте, вказані зауваження не змінюють позитивної оцінки роботи та не знижують наукової і практичної цінності отриманих результатів досліджень.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим нормам.

Вважаю, що дисертація Литвиненка Олега Борисовича на тему «Формування крони та продуктивність імунних сортів яблуні в умовах Правобережного Лісостепу України» є завершеною науковою працею. Містить нові, актуальні та достовірні результати, що вирішують важливе наукове завдання з підвищення продуктивності яблуні. Зазначене підтверджує актуальність дослідження, його системний характер і вагоме значення для подальшого розвитку галузі садівництва. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН

України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (з наступними змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12.01.2022 р. (з наступними змінами), а її автор Литвиненко Олег Борисович заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 203 Садівництво та виноградарство.

Рецензент:

кандидат с.-г. наук, доцент,
доцент кафедри плодівництва
і виноградарства
Уманського національного
університету

Олександра ПОЛУНІНА